

Förbättrad avfallsstatistik

(M 2021/00372)

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över Naturvårdsverkets skrivelse förbättrad avfallsstatistik - behov, brister och vägen framåt som remitterats från Regeringskansliet (M-2021/00372).

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att utreda hur en förbättrad avfallsstatistik kan åstadkommas. Uppdraget har innefattat att beskriva behoven av insamling av uppgifter om avfall och hur vi kan samla in och sammanställa de uppgifter som behövs för att få ett bättre underlag för avfallsstatistik och rapportering inom avfallsområdet. Vidare har uppdraget innefattat att redogöra för vad som pågår och vad som behöver göras framöver för att förbättra avfallsstatistiken.

Länsstyrelsen har tidigare lämnat svar på delar av utredningen gällande digital lösning för spårbarhet för farligt avfall och har ställt sig positiva till förslaget i avsnitt 6.3.4 att skapa förutsättningar för en ny digital lösning för miljörapportering som en möjlig väg för att förbättra bland annat avfallsstatistik. Länsstyrelsen har också varit tydliga med att uppdraget att utveckla FMR – Företagens miljöinformation och rapportering bör lämnas till länsstyrelserna för att i samverkan med berörda myndigheter och aktörer utveckla en skalbar IT-lösning som ersättare för SMP (Svenska miljörapporterings portalen) och för att utveckla den svenska återrapporteringen av miljödata från företag.

Synpunkter på skrivelsens förslag

Länsstyrelsen är positiv till Naturvårdsverkets förslag. Att gå från avfall till resurs är den nya inriktningen på avfallslagstiftningen där målen är minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Det är en hög ambition och mycket måste göras för att miljömålen ska nås och att vi ska gå mot ett mer cirkulärt samhälle. Förbättrad rapportering och kvalitetssäkring av data i hela kedjan är en viktig del av detta.

Rapporteringen på avfallsområdet styrs idag dels av EU, dels av nationella mål. Uppgifterna hämtas in i huvudsak via ett antal digitala lösningar som var och en hanterar vissa utpekade avfallsflöden och kopplar till en specifik

lagstiftning. Länsstyrelsen anser det angeläget för både företag och kommuner att det finns så få verktyg som möjligt för att genomföra rapporteringen.

Länsstyrelsen hoppas att ändringarna i förslaget kan underlätta tillsynsmyndigheternas möjligheter att inhämta uppgifter från verksamhetsutövare samt även underlätta för uppgiftslämnarna. Att samla in uppgifter är ett tidsödande arbete men viktigt för en målinriktad tillsyn.

För att förbättra avfallsstatistik så behöver också inköpsstatistiken förbättras hos offentliga och privata organisationer då avfallsstatistik föregås av inköpsstatistik. Om det läggs krav på redovisning av vikt av till exempel engångsprodukter och materialslag till kommuner och regioner föreslår Länsstyrelsen att detta följs av allmänna råd angående hur inköpsstatistik kan struktureras för att ge jämförbar redovisning.

Det är önskvärt att uppgifterna på ett enkelt sätt kan komma tillsynsmyndigheten till del så att det kan underlätta tillsynsmyndigheternas arbete med att förebygga avfallsuppkomst och att minska avfallsmängderna samt arbetet med prioritering i det särskilda tillsynsprogrammet för avfall enligt 10a § miljötillsynsförordningen. Här blir dels den nya ersättaren till SMP viktig, dels hur kommande lagstiftning kring till exempel miljörapportering utformas.

Idag är det vanligt att en verksamhetsutövare lämnar en samma uppgift till flera myndigheter. Länsstyrelsen ser gärna att inrapporteringen underlättas för uppgiftslämnaren och att en väg in bör eftersträvas samt att uppgiften enbart ska behöva lämnas in en gång.

De olika digitala lösningarna och plattformarna behöver vara kompatibla och flexibla så att statistik från Naturvårdsverket och Avfall Sverige kan röra sig mellan aktörer utan att det krävs handpåläggning. Säkerheten för cyberattacker måste vara tillfredsställande vilket bland annat kräver ett tydligt ansvar för teknik- och mjukvara.

Synpunkter på 6.3.4 ”Uppdrag om förutsättningar för ny digital lösning för miljörapportering”

”Länsstyrelserna önskar förtydliga att frågan om att ersätta SMP (Svenska Miljörapporteringsportalen) med ett nytt IT-stöd FMR (Företagens miljöinformation och rapportering) har utretts (förstudie) av Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Förstudien visar att det finns ett stort behov av att utveckla en ny digital lösning för företagens årliga miljörapportering, hantering av digital och strukturerad information samt rapportering av aggregerade miljödata till miljömålsuppföljning och EU-rapportering. Förstudien visar att ett skalbart IT-stöd (FMR) möter såväl företagens önskan om regelförenkling och effektiv hantering av miljöinformation som lagstiftarens krav på digitalt först samt informationssäkerhet och dataskydd vid inhämtande, lagring och spridning av miljödata vid tillsyn, prövning och återrapportering.

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges Kommuner och regioner har tillsammans lyft frågan till Miljöinformationsrådet, som har godkänt FMR som ett nationellt initiativ där länsstyrelserna föreslås driva utvecklingen tillsammans med berörda myndigheter inom ramen för Samordningsstyrgruppen för FMR. Detta mot bakgrund av länsstyrelsernas ansvar som tillsynsmyndighet och tillsynsvägledande myndighet, vilket ger ett tydligt mandat och rådighet att registrera, bearbeta, hantera och återrapportera miljöinformation från företag inom ramen för egen tillsyn samt ansvar för regional, nationell och internationell återrapportering till centrala myndigheter och EU. Länsstyrelserna har dessutom en nationell förvaltningsorganisation och goda förutsättningar att utveckla API-integrationer med kommunala tillsynsmyndigheter och domstolarna samt är med och utvecklar sam tjänster tillsammans med Tillväxtverket, Livsmedelsverket och Jordbruksverket (RU Digitalisering av livsmedelskedjan) för att bidra till rättssäkra och effektiva IT-stöd för näringslivet.

Sammantaget innebär detta att Länsstyrelsen Jönköpings län är positivt inställd till förslaget i avsnitt 6.3.4 att skapa förutsättningar för en ny digital lösning för miljörapportering som en möjlig väg för att förbättra bland annat avfallsstatistik. Uppdraget att utveckla FMR – Företagens miljöinformation och rapportering, bör dock lämnas till länsstyrelserna för att i samverkan med berörda myndigheter och aktörer utveckla en skalbar IT-lösning som ersättare för SMP och för att utveckla den svenska återrapporteringen av miljödata från företag. Uppdraget måste givetvis vara finansierat. Länsstyrelserna har för ändamålet äskat om ett tillskott av 10 mkr årligen 2022, 2023 och 2024 för utvecklingskostnaderna. Härtill är det viktigt att länsstyrelsernas anslag för förvaltning av IT-stöd utökas så att länsstyrelserna kan vidmakthålla IT-stödet i takt med lagändringar och nya återrapporteringskrav.”

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med Henrik Dinkel som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Johan Löwenadler Davidsson och Catarina Kristensson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.